

CADA QUINZE DIES

El divuit de juliol, diada de Santa Marina, porta a la meva memòria dolços records dels dies llunyans de la meva joventut. Quin dia, aquell de l'aplec a l'ermita de la Misericòrdial. A la tarda del dia anterior, mentre els firaires anaven armant les parades de rosquilles i de quincalla, nosaltres, els brivalls, preniem posicions a les dugues places de l'ermita, a la que hi havia davant mateix de la façana lateral d'aquesta, vorejada de bancs de pedra amb alt respatller a manera de paret que limitaven el recinte, i a l'altre de baix on es reunien, el dia de la festa, la gent de Riudoms per a dinar i on, a la vora del pou d'aigua fresca, les anissaires obrien els seus rudimentaris establiments de begudes precursors dels bars d'avui. Planejat ja lo que havíem de fer l'endemà i abans de tornar a casa, obriem, al redós de la parada, un petit clot que tapavem amb bastonets de rama d'acàcia, i dintre d'aquella mena de gàbia, hi tancavem uns quants llagostos que havíem caçat a la plaça de baix, als quals proporcionavem herba fresca i abundant, no sé per quin motiu. I arribava el dia de l'aplec, el dia de Santa Marina, i ja de bon matí ens trobavem a l'ermita vestits amb les robes dels diumenges i jugavem, saltavem i corriem i plens d'ansia esperavem que vinguessin les primeres hores de la nit i, amb elles, la gentada alegre, el bullici indescriptible, els xiulets eixordadors, els crits i la gatzara i les cançons.

Fa molts anys que no he pogut gaudir

de la festa de Santa Marina, a la qual, essent jo ja un home i havent-me portat els atzars del viure a un ambient del tot diferent d'aquell dintre del qual es desenrotllà lo meva joventut, assistia sense un sol mancament i amb la mateixa il·lusió i alegria de quan caçava llagostos i venia sabres de pasta d'ensiamada. En arribar el mes de juliol, la salut m'empeny cap a la muntanya, però àdhuc allí dalt, ben lluny de la ciutat nostra, en essent la diada de Santa Marina, es renova el vell record, i em migro i em fong de no poguer-me trobar a l'ermita de la Verge patrona de Reus. I aquest any, i en el dia d'avui, a l'amargantor del record d'un goig que no pot tornar, al neguit que dóna un desig sense possibilitat d'ésser satisfet, al martiri que suposa una set de felicitat que no hi ha aigua que l'apagui, Déu ha volgut afegir'hi una pena més: el Poeta de Catalunya, l'excels patriota Angel Guimerà, ha mort! I d'ara en avant, el divuit de juliol farà revivre en mí, juntament amb els epissodis de l'aplec de Santa Marina, la figura simpàtica i atraient d'En Guimerà, passejant Rambla amunt i Rambla avall de Barcelona, amb el cap baix, la mirada perduda i els braços una mica pengim penjant, i em farà recordar aquells temps d'estudiant, els temps de *Maria Rosa*, de *Jesús de Nazareth* i del *Mar i Cel* representat per En Novelli al vell teatre Principal, quins éxits consagraren la fama i la glòria del poeta català, que, més tard, floriren esplèndidament en els actes de l'homenatge que el poble, tot

el poble, va retre al seu poeta fa cosa d'una vintena d'anys.

De llavors ençà, pot ben dir-se que En Guimerà fou, per als catalans, l'home representatiu, l'home símbol, la mateixa terra nostra feta carn. Ell tenia la simpatia de tothom; ell s'havia guanyat el cor de la multitud; per a ell havia sigut fet el miracle de no tenir enemics; i davant de la seva testa venerable, tots acotavem el cap i quèiem de genollons en senyal de reverència i admiració. Poble i poeta s'havien entès tan a la perfecció, s'havien tan íntimament compenetrat, que si el poble es veia com encarnat en el seu poeta i el tenia com cosa seva, ben seva, que ningú podia disputar-li, el poeta sentia i vibrava a l'unissò dels sentiments del seu poble i eren les penes i alegries d'aquest les que ell cantava, amb tanta fidelitat i emoció, que ben bé podia dir el poeta que, l'ànima del seu poble, era la mateixa ànima seva. I fins a tal punt arribava aquesta franca i cabal intel·ligència i compenetració entre la nostra gent i el nostre poeta, que la prosa, els versos, el lèxic i l'estil d'En Guimerà, semblen talment bastits damunt les roques de les nostres muntanyes i pastats amb terra dels nostres camps i aigua dels nostres rius. I així, ara els trobareu, sorruts, aspres, cantelluts com els raquissers i els espadats del Pirineu; ara vos semblaran inflats, mages-tuosos, de grandesa imponent com un cop de mar a la Costa Brava; i ara els veureu suaus, manyags, plàcids com les aigües de les costes de ponent i la verdor del nostre formós Camp de Tarragona.

Triomfà En Guimerà com a poeta i l'èxit, sense parió, assolit per ell als Jocs Florals

barcelonins ho prova abastament. En el camp de la política, el nom d'En Guimerà feu rotlló amb la seva col·laboració activa en les assemblees, amb les seves campanyes periodístiques i amb els seus discursos que aixecaven tempestats de vivíssims comentaris. Com a dramaturg, ell aconseguí donar forma i vigor, còs i esperit, al teatre català iniciat per En Pitarra i el nostre massa oblidat i massa reclòs Martí i Folguera, fent que les obres teatrals catalanes traspasessin les fites de Catalunya. Però el secret de la popularitat immensa d'En Guimerà no rau, segons jo entenc, tan sols en aquests mèrits. Hi ha alguna cosa més per damunt de tot això; i aquesta cosa, és l'amor. I efectivament, llegiu els biògrafs i comentaristes del poeta, i ells vos diran com i fins a quin grau de devoció estimà la memòria de la seva mare; de quina manera sepigué sentir l'amor a l'amic, que va fer d'En Pere Aldavert un germà inseparable; i amb quina intensitat i emoció estimà els infants, pels quals trobà, dintre la parla catalana, tendreses i dolços insospitades.

Tot ell traspuava amor En Guimerà. Aquelles paraules que ell posà a la boca de Jesús,

*« Veniu al meu entorn, sota mes ales:
com la lloca als pollets. »*

son una prova d'això i son també l'imatge més fidel de lo que En Guimerà era per a nosaltres. Sota les ales del seu geni i de les seves virtuts de patrici exemplar, hi trobavem tots caliu, repós, aixopluc i defensa, mentre esperavem que'l cel s'assenenés passada la tempesta. Pobres de nosaltres! Qui podrà ara fer-nos de lloca?

O. ROVELLAT PRAT

